

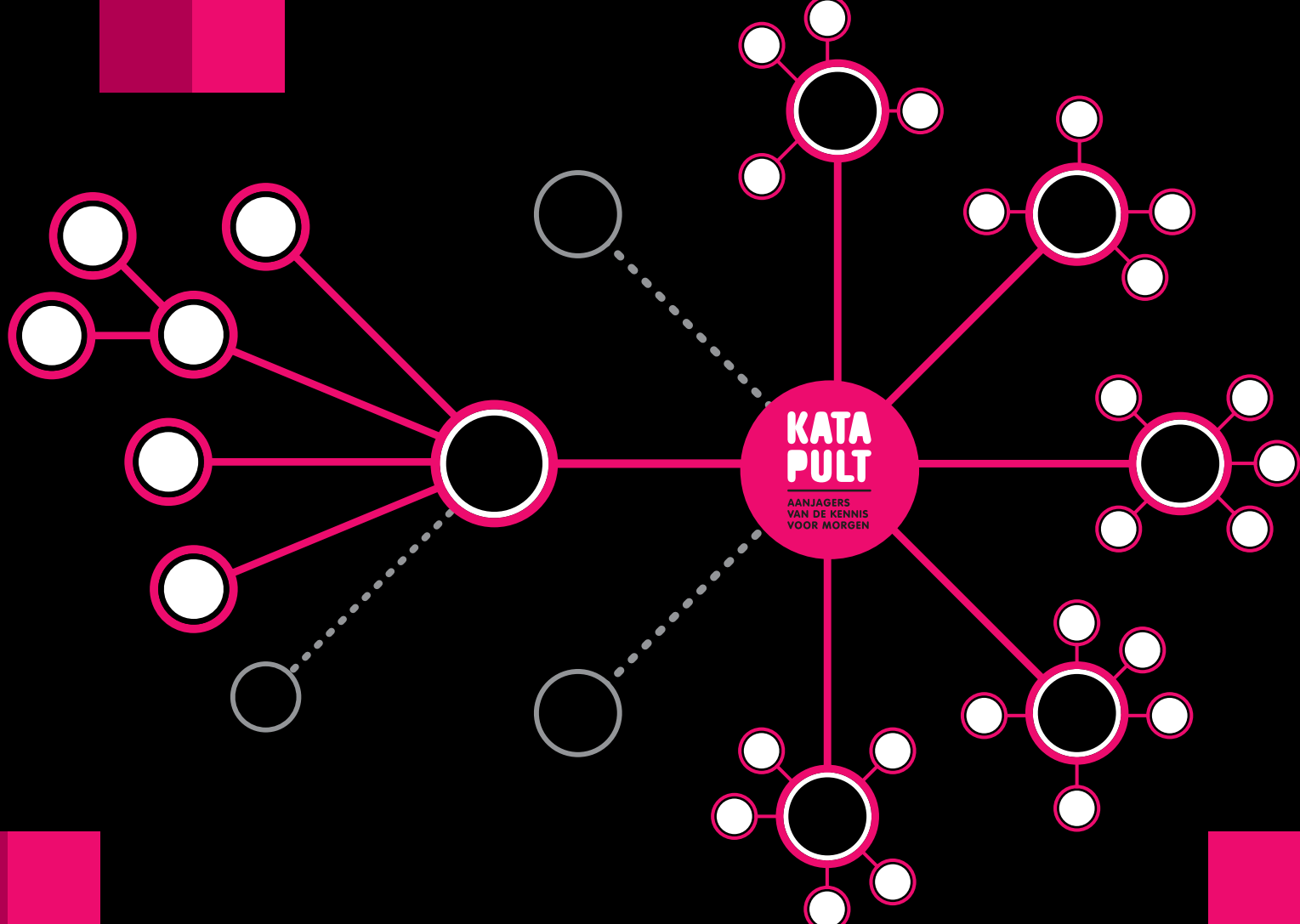
IMPACT EN MEERWAARDE

VAN SAMENWERKING TUSSEN BEROEPSONDERWIJS EN BEDRIJFSLEVEN, 2017-2019

**KATA
PULT**

AANJAGERS
VAN DE KENNIS
VOOR MORGEN

VERBINDING EN GROEI

Het is duidelijk dat de economie en maatschappij snel veranderen en dat het onderwijs mee moet. Dat gaat gepaard met een heleboel initiatieven. Maar ook met versnippering, grote gelduitgaven en energieverspilling. Projecten worden opgestart en verdwijnen, of ze leven in de hoeden van maar een paar mensen. Wat als we al die ideeën en initiatieven nou eens bundelen? Daar gaat Katapult over: verbinden. Kennisdelen en samenwerken. En als het goed gaat: opschalen. Inmiddels zijn we een beweging van ruim 300 publiek-private samenwerkingsverbanden tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven, die samen een antwoord geven hoe om te gaan met de razendsnelle ontwikkelingen. Katapult groeit en dat is mooi.

Deze impactrapportage laat in cijfers en grafieken zien dat we sinds 2016 al veel hebben bereikt. We zijn benaderd vanuit het onderwijs, en inmiddels worden we steeds meer benaderd vanuit het bedrijfsleven. Ook daar wordt de urgentie van samenwerking om tot een toekomstbestendig resultaat te komen begrepen. Hierbij gaat het niet alleen over de leerling en werknemer van de toekomst, maar ook over kennis en innovatie. Zoals het ontwikkelen en gebruiken van nieuwe technologie. Samen proberen, experimenteren en implementeren we. Wij zijn al in beweging, beweeg je mee? Aanspannen en richten. Wij zijn Katapult.

Colofon

Deze impactrapportage: 'Impact en meerwaarde' is afkomstig van Katapult, in samenwerking met PTVT. De cijfers in deze uitgave zijn gebaseerd op een in het voorjaar van 2019 uitgevoerde enquête onder 191 samenwerkingsverbanden, en de netwerkkaart met ruim 300 samenwerkingsverbanden en hun partners.

September 2019

DE IMPACT VAN SAMENWERKING

We zijn alweer bijna tien jaar in beweging. Op alle niveaus zijn er door samenwerking hele mooie en diverse initiatieven van de grond gekomen. Er is steeds meer belangstelling, van mkb tot grootbedrijf en van technische branches tot de publieke sector. Bedrijven krijgen frisse ideeën van studenten en deze samenwerkingen bieden kansen om medewerkers bij te scholen. In meerdere gevallen wordt het onderwijs gevonden als kennispartner voor nieuwe technologische ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het gebied van kunstmatige intelligentie en circulaire economie. Ook vinden bedrijven het entreeonderwijs, waar studenten direct aan het werk kunnen en intern worden opgeleid. Op deze manier is het voor iedereen de moeite waard.

We zijn er nog niet, maar men weet Katapult steeds beter te vinden. Via onze projectleiders en samenwerkingspartners, waarvoor onze grote dank. Met een speciaal dankwoord voor Joost Degenaar, Laura Polder en Cees Alderliesten, voor hun tomeloze inzet. Dit zorgt ervoor dat we Katapult beter kunnen vormgeven. Ook vinden we het geweldig dat mensen bereid zijn hun kennis te delen. Ideeën die vaak op eigen kosten zijn ontwikkeld en die wij op onze beurt mogen gebruiken voor publicaties en kennisdeling. Keer op keer blijkt: ervaring delen is kennis vermenigvuldigen. Dat is de impact van samenwerking.

Naast cijfers en grafieken vind je in deze uitgave een reeks interessante interviews met experts op het gebied van economie, sociologie en technologie, waaronder Kees Klomp en Hans de Jong. Wat voor invloed heeft technologie op het onderwijs en wat is de rol van bedrijven, werknemers en leerlingen in de toekomst? Wat duidelijk is, is dat we in een periode zitten van transformatie en vernieuwing. Een beweging die wij als Katapult graag blijven helpen versnellen. Welke uitdagingen daarin nog voor ons liggen licht ik toe op pagina 18.

Ik wens je veel leesplezier.
Pieter Moerman

'ALS JE NIET MEEDOET, MIS JE EEN GROTE ERVARING'

MARJOLEIN TEN HOONTE - DIRECTEUR ARBEIDSMARKT EN MVO RANDSTAD GROEP NEDERLAND

'Als we kijken naar hoe de wereld verandert, dan blijft onderwijs een ongelooflijk belangrijke functie vervullen. Maar de vraag is of dat in de huidige opstelling zal blijven. Moet een docent eigenlijk nog steeds dertig of twintig mensen in de klas hebben? Technologie helpt daarbij: één docent kan nu miljoenen mensen bereiken. De vraag is: wat wordt de nieuwe vorm in de toekomst? Het zal niet makkelijk zijn om die te bereiken, maar dat wil niet zeggen dat we er geen nieuwe modellen voor kunnen vinden. Daarin zal samenwerken nodig zijn. Dat is nieuw. Dat zijn we niet gewend. We vinden het heel moeilijk om mensen of kennis te delen.'

Papieren tijger

'In de publiek private samenwerking experimenteren we en zijn we eerlijk en open naar elkaar. Doordat je met elkaar samenwerkt weet je waar elkaars belangen liggen en op welke manier je je kunt ontwikkelen. Maar je moet ook wel echt samen wérken. Anders blijft het een papieren tijger en leer je elkaar niet kennen.'

Energie tot bloei

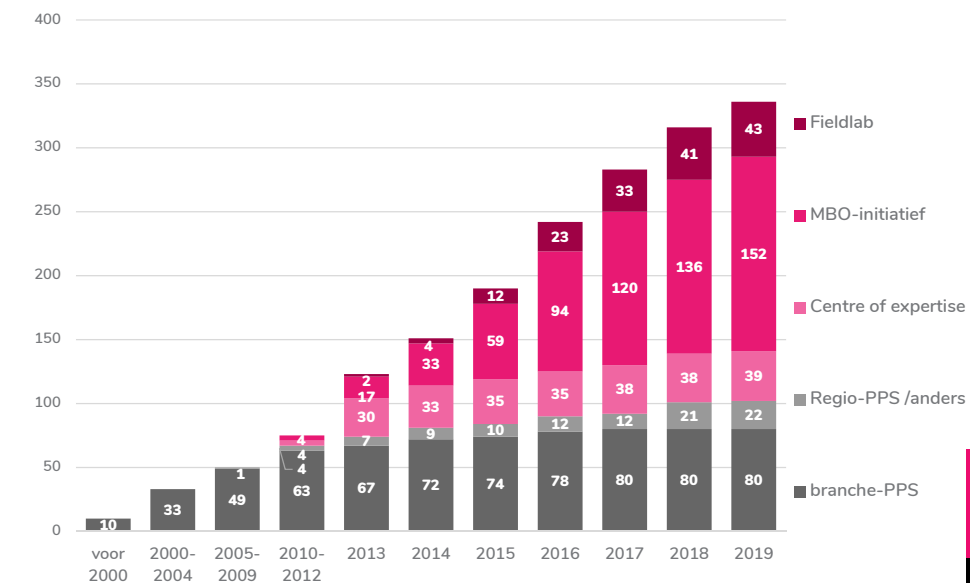
'Als je niet meedoet aan publiek private samenwerking, dan mis je een grote ervaring en dat betekent dat je een achterstand oploopt in de ontwikkelingen die er zijn. Ik heb van alle samenwerkingen die ik heb mogen doen altijd ontzettend veel geleerd. Dat loop je mis als je dat experiment niet aangaat. Als ik kijk naar het Katapultinitiatief word ik bijvoorbeeld heel blij van alle energie die bij die jonge mensen zit. Volgens mij is het de kunst om die energie tot bloei te laten komen en te houden.'

Lees wat Marjolein vertelt over de toekomstige ontwikkelingen in de arbeidsmarkt en hoe we daarmee kunnen omgaan:

www.wijzijnkatapult.nl/marjoleintenhoonte

DIVERSITEIT VAN PUBLIEK-PRIVATE SAMENWERKING

De publiek-private samenwerking (pps) zoals we die nu kennen is begin deze eeuw gestart, meestal voortkomend uit opleidingsbedrijven. Waar het in het begin veelal was gericht op de scholing van beroepsgroepen (technische branche), is dit de laatste jaren uitgebreid naar het initieel onderwijs, alsmede het verbinden van innovatie en scholing (met name Centres of expertise en fieldlabs). Regio-PPs'en verschillen in focus, en worden gekenmerkt doordat zij vanuit regionale agenda's zijn ontstaan en vaak regionaal gefinancierd. In de grafiek zijn de diverse verschijningsvormen opgenomen, met name te onderscheiden aan de hand van de initiërende partner(s).

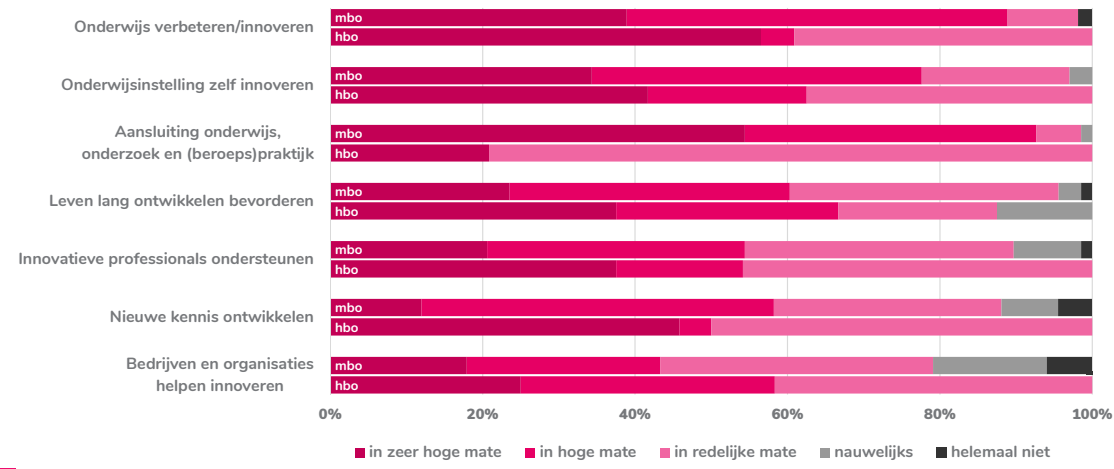

De impactmeting 2019 is uitgevoerd onder **152** mbo-samenwerkingsverbanden en **39** Centres of expertise. In totaal behalen deze **191** samenwerkingsverbanden het volgende resultaat:

- **84.000 studenten**
- **5.000 docenten**
- **700 lectordeelnames**

De samenwerkingsverbanden bereiken individueel jaarlijks gemiddeld **400** mbo- en **600** hbo-studenten, met inmiddels uitschieters naar **2000** studenten. Dit is een toename van **33%** ten opzichte van 2016. Via de ontwikkelde lesmaterialen zoals minoren en keuzedelen, komt een nog veel grotere groep studenten in aanraking met de pps met uitschieters tot **5.000** mbo- en **12.000** hbo-studenten. Er zijn bij het mbo gemiddeld **22** docenten direct betrokken, bij het hbo zijn dat gemiddeld **52**, met uitschieters naar **150** in het mbo en **250** in het hbo. De mbo pps'en bereiken gemiddeld **74** docenten, hbo pps'en **157**, met uitschieters naar **400** in het mbo en **500** in het hbo.

INHOUDELIJKE FOCUS VAN DE SAMENWERKING

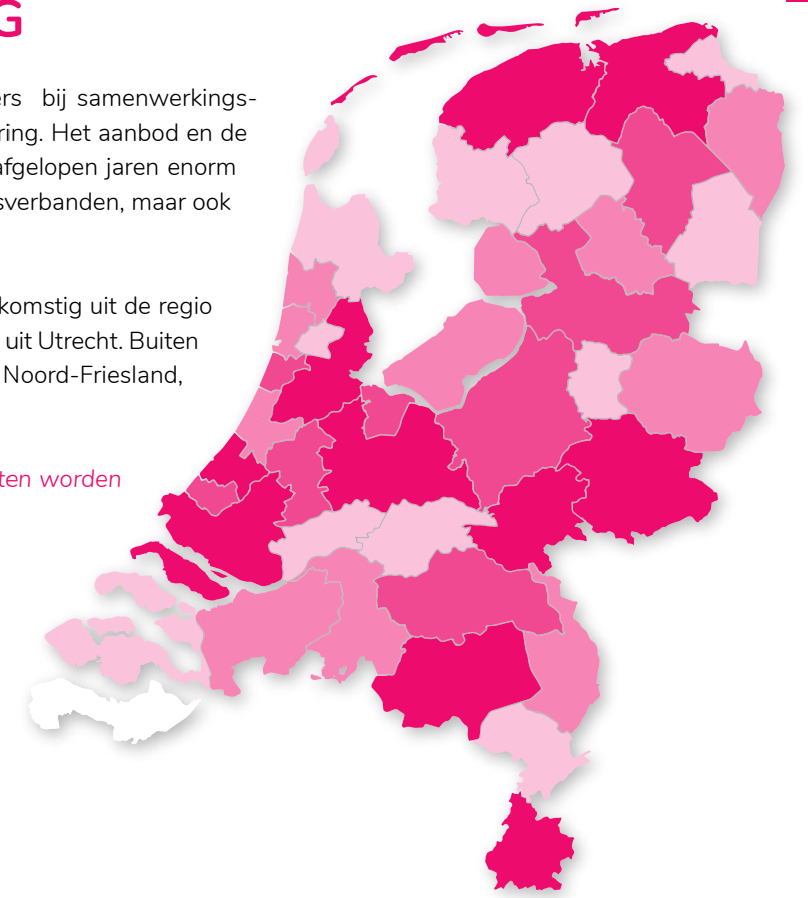
De samenwerkingsverbanden zijn gericht op het samenbrengen van onderwijs, onderzoek en praktijk. In het mbo (bovenste balk) zijn de goede aansluiting tussen onderwijs en praktijk, alsmede de verbetering van het onderwijs de belangrijkste doelstellingen. Daarna volgt nadrukkelijk het innoveren van de eigen onderwijsinstelling. Voor het hbo (onderste balk) ligt dit anders. In het hbo is de balans tussen de doelstellingen vrij gelijkmatig verdeeld. Het verbeteren van onderwijs en het ontwikkelen van nieuwe kennis worden als belangrijkste focus genoemd.

HITTEKAART DIGITALISERING

Deze 'hittekaart' geeft een regionaal overzicht van hoeveel partners bij samenwerkingsverbanden betrokken zijn die zich (onder meer) richten op digitalisering. Het aanbod en de interesse in samenwerkingsverbanden rondom digitalisering is de afgelopen jaren enorm toegenomen, vooral via cross-sectorale en regionale samenwerkingsverbanden, maar ook door de fieldlabs.

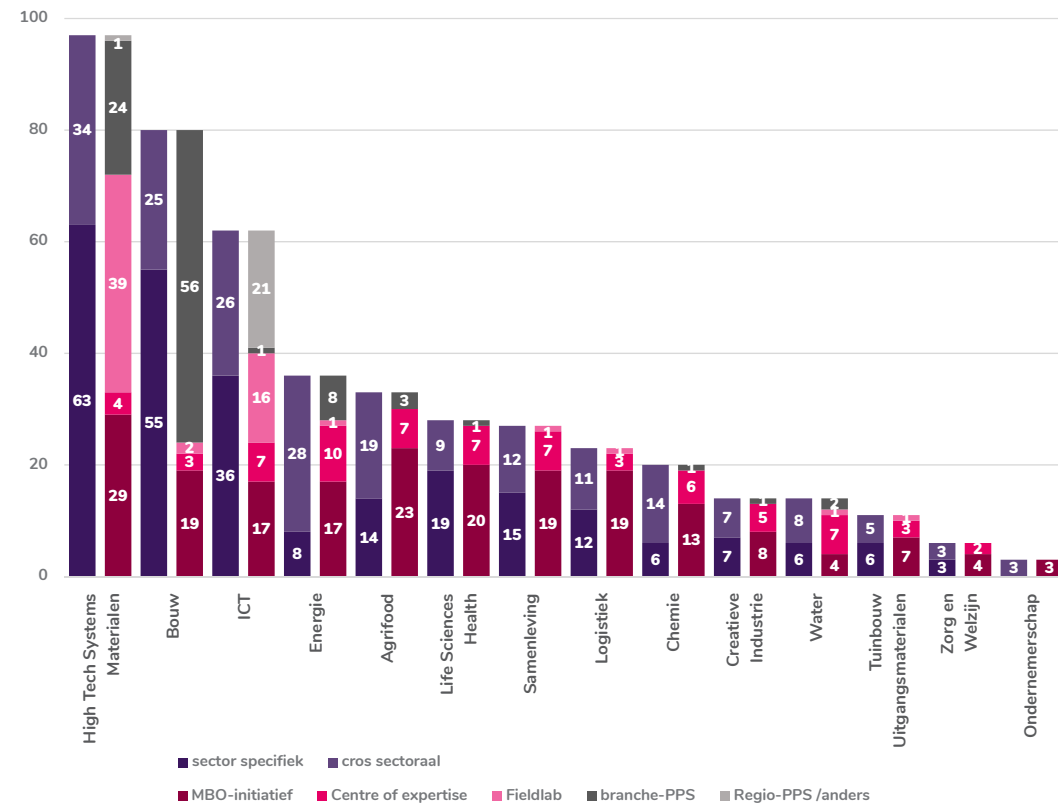
De regionale spreiding is aanzienlijk. Zo is **15%** van alle partners afkomstig uit de regio Groot-Amsterdam, **12%** uit de agglomeratie 's-Gravenhage, en **11%** uit Utrecht. Buiten de randstad is er oververtegenwoordiging in onder meer de regio's Noord-Friesland, de Achterhoek en Zuid-Limburg.

Via de QR code op de laatste pagina kunnen vergelijkbare overzichten worden bekeken voor de samenwerkingsverbanden in andere sectoren.

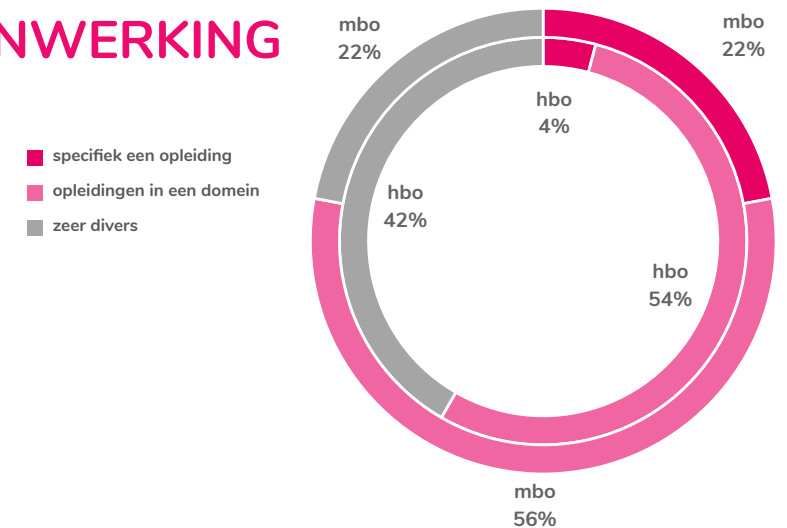
HET NETWERK IN SECTOREN

Samenwerkingsverbanden zijn vertegenwoordigd in alle sectoren en zijn toenemend cross-sectoraal: ze richten zich op twee of zelfs drie thema's, zoals digitalisering in de industrie. In de linker balk van deze grafiek is per sector weergegeven hoe de verdeling is tussen sectorspecifieke samenwerkingsverbanden en cross-sectorale verbanden. In de rechter balk is daarnaast zichtbaar hoeveel en welke typen samenwerkingsverbanden er zijn per sector.

OPLEIDING, DOMEIN OF CROSS-SECTORALE SAMENWERKING

De samenwerkingsverbanden verschillen sterk in de mate waarin ze zich op één opleiding, een opleidingsdomein óf juist een zeer divers palet aan opleidingen bevatten. In het mbo is maar liefst **56%** gericht op één domein, en **22%** nadrukkelijk intersectoraal. In het hbo is vrijwel geen enkel Centre of expertise gericht op één opleiding, maar meestal op een domein (**54%**) of juist zeer divers (**42%**).

‘HET IS EEN KWESTIE VAN ZIEN EN GELOVEN’

RUBEN HORBACH - VEELGEVRAAGD EXPERT EN SPREKER OP HET GEBIED VAN TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN EN DE INVLOED DAARVAN OP MENS EN MAATSCHAPPIJ.

‘Aan de ene kant heb je bedrijven die al jaren bezig zijn met technologische vernieuwing, en aan de andere kant heb je het onderwijs. Als die samenkomen, ontstaat een geweldige mix om ervoor te zorgen dat studenten in een eerder stadium betrokken worden bij de ontwikkeling van een product of service. Dan hebben ze ervaring met deze nieuwe producten en daarnaast zien ze hoe de bedrijfsvoering eromheen gaat. Hierdoor worden ze beter klaargestoomd op een carrière in een wereld waarin deze technologieën niet weg te denken zijn.’

Meerwaarde

‘Voor een groot gedeelte van de studenten is leren een kwestie van zien en geloven. Het gebruiken van deze technologieën, er echt mee in aanraking komen, zien wat voor toepassingen er zijn en wat het effect van zo’n toepassing kan zijn. Hierbij moet je een onderscheid maken tussen het gebruik van technologieën omdat ze in de toekomst gebruikt worden, en de eventuele meerwaarde ervan voor het educatieve proces van een leerling.’

Learning by doing

‘Leren omgaan met technologie is een kwestie van er op uit gaan. En het is zeker ook de taak van de onderwijsinstellingen om het naar binnen te halen. Dat is een gezonde wisselwerking. En broodnodig om er voor te zorgen dat studenten tastbare ervaringen hebben met de nieuwe technologieën. Learning by doing volgens het ‘ten-twenty-seventy-percent’ leermodel, waarbij tien procent ‘knowhow’ is: kennis die wordt overgedragen, twintig procent bestaat uit samenwerking en zeventig procent is experience: ermee werken en doen. Het is wetenschappelijk bewezen dat leren daardoor beter gaat.’

Het volledige gesprek met Ruben over de toepassing van technologie in het onderwijs lees je op onze website: www.wijzijkatapult.nl/rubenhorbach

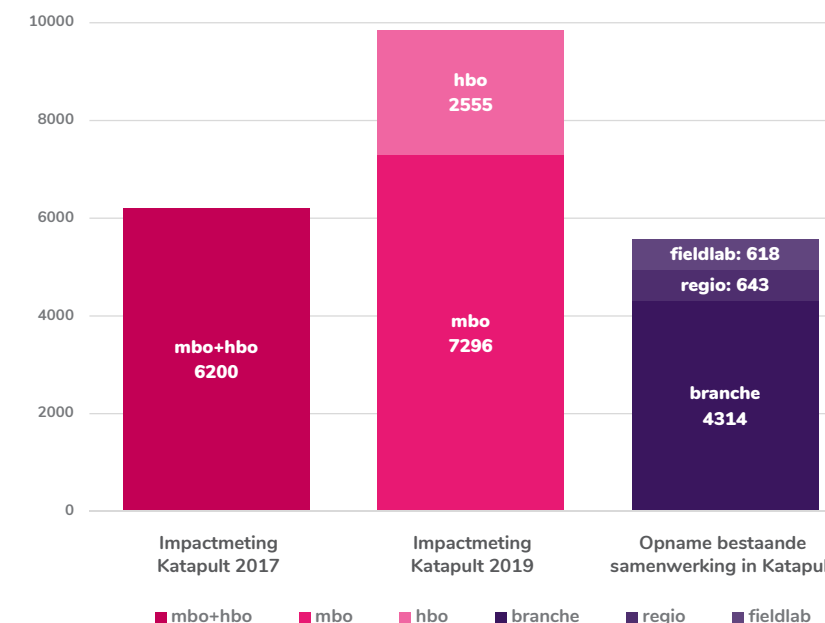
WINNAAR PRO-MOTOR AWARD 2018 -

MAKE IT WORK

“BIJ HET EERSTE VAK DACHT IK: ‘WAAR BEN IK AAN BEGONNEN!’ IK WAS ZO IN DE WAR EN OVERPRIKKELD DAT IK ME AFVROEG: ‘IS DIT WEL WAT VOOR MIJ, VIND IK DIT WEL LEUK?’. MAAR OP EEN GEGEVEN MOMENT KRIJG JE HET DOOR EN TOEN DACHT IK: ‘WOW, JE KAN HIER WEL HEEL ERG VEEL MEE!’”

WENDY VAN EPEN – OUD CURSIST

ONTWIKKELING BETROKKEN PARTNERS

Dankzij de opschaling van bestaande - en groei van nieuwe mbo-samenwerkingsverbanden en Centres of expertise, zijn er nu in totaal **9.800** bedrijven onderdeel van een samenwerking, een groei van **58%**. Gemiddeld zijn **48** partners betrokken bij een mbo-samenwerkingsverband en **66** bij Centres of expertise, waarbij gezegd moet worden dat de individuele verschillen aanzienlijk zijn.

Naast deze groei zijn tevens de partners van fieldlabs en publiek-private samenwerkingsverbanden in de technische branches in kaart gebracht, in totaal **5.575** partners, mede dankzij samenwerking van Katapult met Smart Industry, (technische) branches en de SBB. Zo ontstaat een nog beter beeld van hoe er wordt samengewerkt in Nederland tussen onderwijs en bedrijfsleven, en is Katapult nog beter in staat deze initiatieven met elkaar te verbinden.

‘HOERA, HET SYSTEEM IS STUK’

KEES KLOMP - OPRICHTER VAN KARMANOMICS, (MEDE-)AUTEUR VAN ONDER ANDERE PIONIERS VAN DE NIEUWE WELVAART EN AANJAGER VAN DE BETEKENISECONOMIE BEWEGING IN NEDERLAND

‘De kortst mogelijke samenvatting van wat ik nu zie gebeuren is: ‘Hoera, het systeem is stuk’. Ik denk dat we momenteel de nadagen meemaken van een economisch paradigma dat louter gebaseerd is op het nastreven van welvaart. Dat werkt niet meer. We hebben lang gedacht dat economische groei alles in zich heeft om welzijn te ervaren. We beginnen nu te beseffen dat dit maar ten dele waar is. Het gaat ook gepaard met kosten, zoals het verlies van biodiversiteit, klimaatverandering en sociale ongelijkheid. Moeder aarde is het afvalputje geworden van de economie. Er worden enorme ecologische kosten gemaakt die op de planeet worden afgewenteld in de illusie dat we ze niet hoeven te betalen.’

Wil je weten hoe Kees vindt dat het onderwijs kan me-transformeren met de betekenis-economie? Lees dan het gehele artikel op onze website: www.wijzinkatapult.nl/keesklomp

Een universele waardetaal

‘We zijn rijker en rijker geworden, alleen niet gelukkiger. Omdat we maar één universele waardetaal hebben en dat is geld. Het is de enige manier waarop we dingen kunnen duiden, zoals de waarde van een bedrijf. Het vervelende is dat we dat niet kunnen voor andere zaken die een bedrijf ook zijn: een bron van welbevinden, zingeving, persoonlijke ontwikkeling enzovoort. We denken dat geld gelijk is aan geluk en dat is een grote misvatting.’

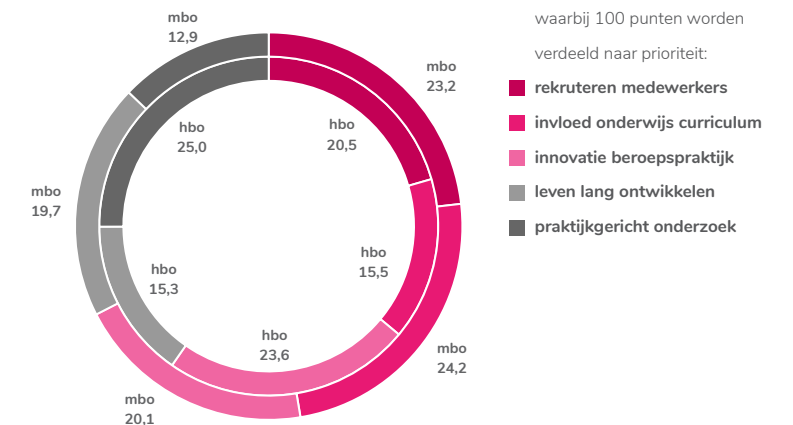
De betekenis-economie

‘De betekenis-economie is een ontwikkeling waarin we steeds nadrukkelijker een nieuwe waardetaal ontwikkelen. Onze behoefte aan zingeving zorgt ervoor dat dit de primaire waardeactiviteit in onze economie wordt. Ethiek is hierin de motor. De bedrijven die maatschappelijk het meeste betekenen, zijn de bedrijven die we steeds meer gaan waarderen. De bedrijven die de wereld achteruit helpen gaan het verliezen. We gaan ze niet alleen onaantrekkelijk vinden, maar ook onacceptabel.’

MOTIEVEN VAN PARTNERS

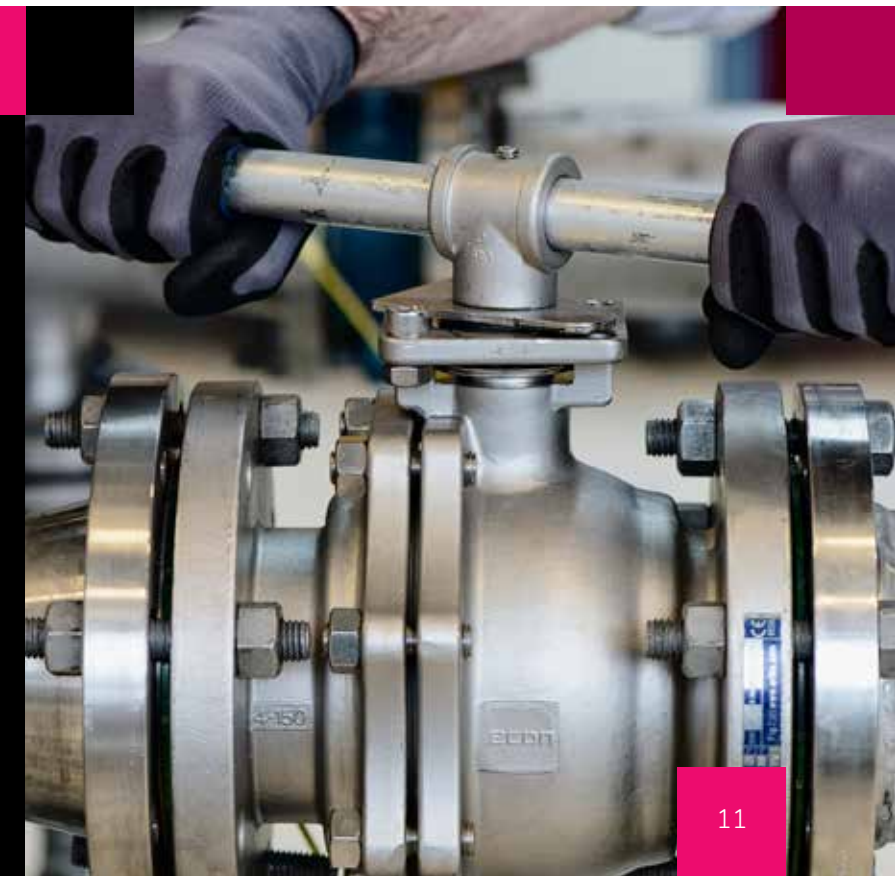
Deelnemers aan de impactmeting hebben de deelnamemotieven van marktpartijen in kaart gebracht door punten over verschillende categorieën te laten verdelen. De uitkomst hiervan laat duidelijk zien dat bedrijven in alle gevallen vooral participeren vanwege goed geschoold toekomstig personeel. Dit bereiken PPS'en met de actuele onderwijsprogramma's – het rekruteren van nieuwe medewerkers scoort hoog – en door invloed uit te oefenen op het curriculum. De noodzaak van innovatie in de beroepspraktijk wordt ook breed erkend. Bij het mbo geldt leven lang ontwikkelen voorts als belangrijke deelnamereden, terwijl binnen de hbo centres de toegang tot praktijkgericht onderzoek het zwaarste meeweegt.

In een in 2018 uitgevoerd kwalitatief onderzoek zijn deze redenen om te participeren onderzocht en verbonden aan modellen hoe deze interesse te vertalen is in concrete activiteiten. Dit onderzoek is via de QR code op de laatste pagina te vinden.

WINNAAR PRO-MOTOR AWARD 2016 -
‘EKOLECTRIC’ VAN HIGH TECH CENTRE DELFT
“IK DENK DAT HET HEBBEN VAN
EEN VISIE OF EEN IDEE EEN HEEL
KRACHTIG MIDDEL IS OM WAT
DAN OOK TE BEREIKEN. OF JE NOU
EEN BEDRIJF WIL STARTEN OF
ONDERZOEK WIL DOEN, HET BEGINT
ALTIJD MET IDEEËN. ALS JE DAAR
GELIJGESTEMDEN ACHTER KAN
KRIJGEN DAN BEN JE NIET VAN 9
TOT 5 BEZIG, MAAR DAN WERK JE
AAN HET VERWEZENLIJKEN VAN JE
DROOM OF IDEE.”

PROF. DR. AD VAN WIJK –
TECHNISCHE UNIVERSITEIT DELFT

'HET ANTWOORD BEGINT DOOR ELKAAR OP TE ZOEKEN'

HANS DE JONG - PRESIDENT VAN PHILIPS NEDERLAND. PHILIPS HEEFT ZICH ONTWIKKELD TOT EEN GEZONDHEIDSTECHNOLOGIEBEDRIJF DAT ZICH MET BETEKENISVOLLE INNOVATIE RICHT OP HET VERBETEREN VAN LEVENS EN TOEGANKELIJK MAKEN VAN ZORG WERELDWIJD.

WINNAAR PRO-MOTOR AWARD 2017 - FOOD & PROCES TECH CAMPUS (FPTC)
 "NATUURLIJK KRIJG JE KRITISCHE VRAGEN. EEN HOOP BEDRIJVEN DENKEN: ZIJN DIT WEL MIJN LEERLINGEN, WAAR STOP IK GELD IN, WELKE GARANTIE HEB IK DAT ZE NAAR MIJ TOE KOMEN? JA, DIE HEB JE NIET! JE MOET ECHT DE NOODZAAK ERVAN INZIEN DAT WE DIT MET Z'N ALLEN NODIG HEBBEN IN DE ZAA NSTREEK. OVER DAT CONCURRENTIEGEVOEL MOET JE ECHT WEL EVEN HEEN STAPPEN."
 ANDRÉ OVERMARS – VOORZITTER FPTC

'Hightech kun je het beste vergelijken met topsport. Je moet echt de beste mensen erop zetten. Daarnaast hebben we continu honderdtwintig mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst, die we de gelegenheid geven om werkervaring op te doen. Dat is een heel succesvol programma. Ruim vijfenzeventig procent vindt daarna werk. Honderdtwintig mensen lijkt misschien niet veel, maar Philips is slechts één bedrijf. We hebben duizenden bedrijven in Nederland. Ik denk dat we met z'n allen nog wel een verbeterslag kunnen maken op dat gebied. En alles kan alleen maar door samenwerking, dat kun je niet alleen.'

Brainport Eindhoven

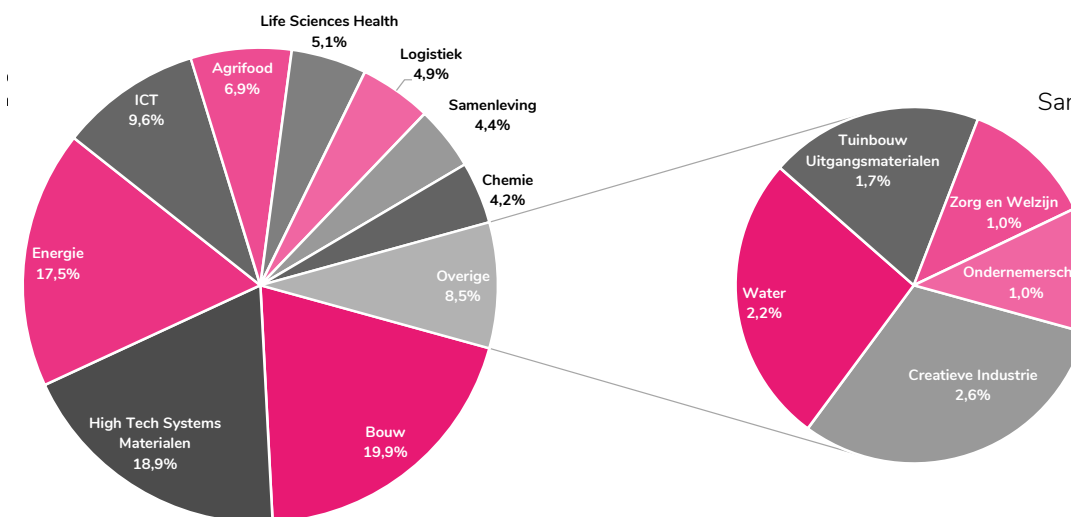
'Philips is onderdeel van Brainport Eindhoven. In Brainport zitten vijf hele grote bedrijven en honderden kleinere zelfstandigen, waarbij je steeds meer grotere samenwerkingsverbanden ziet ontstaan. Op mbo-niveau werken we onder andere samen met het Summa College. Het Summa College heeft haar technische opleiding nu in de nieuwe Brainport Industries Campus ondergebracht. Daar zitten technische bedrijven samen met scholen in één gebouw. Dan is van alles mogelijk.'

Kracht van onderop

'We hebben de oplossing om met de huidige veranderingen om te gaan nog niet gevonden, maar het antwoord begint vaak door elkaar op te zoeken. Voor mij is Katapult een mooi voorbeeld. Dat begint op dit moment een enorme schaal te krijgen. We hebben daarmee iets ontdekt en gecreëerd wat echt werkt. Er zit weinig regie op Katapult, daar ligt - denk ik - de kracht. Je moet geen oplossing opleggen, want dat is tegen de zin van mensen in. Juist die kracht van onderop is de succesformule.'

Op onze website vertelt Hans verder over onder andere de nieuwe generatie en hoe hij hier ruimte aan geeft:
www.wijzijnkatapult.nl/hansdejong

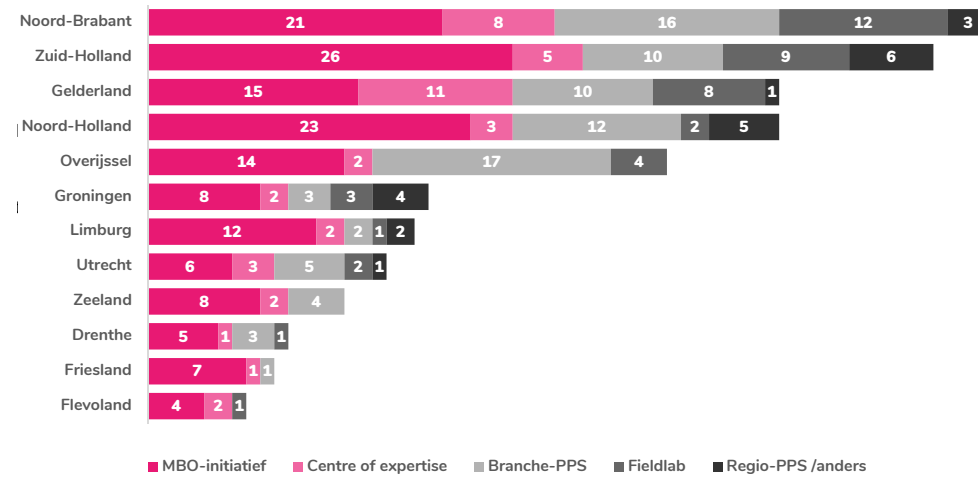
PARTNERS PER SECTOR

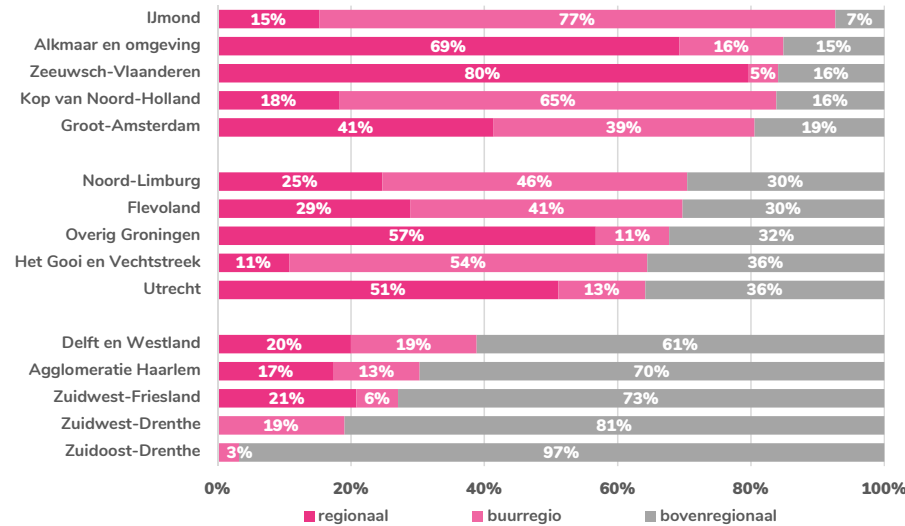
Samenwerkingsverbanden in de sectoren Bouw, HTSM en Energie binden de meeste deelnemers, gevolgd door ICT en Agrifood. Zorg en welzijn bindt getalsmatig minder deelnemers, maar dit is deels ook te verklaren doordat de deelnemende instellingen zoals zorgorganisaties zelf omvangrijk zijn.

PPS-TYPEN PER PROVINCIE

Er zit grote spreiding tussen het aantal samenwerkingsverbanden per provincie. Bij de grafiek is rekening gehouden met de vestiging van de penvoerder. Noord-Brabant, Zuid-Holland en Gelderland hebben de meeste samenwerkingsverbanden. Dit hangt onmiskenbaar nauw samen met de economische bedrijvigheid en het aantal studenten dat in deze regio's beroepsopleidingen volgt.

(INTER)REGIONALE SAMENWERKING PER REGIO

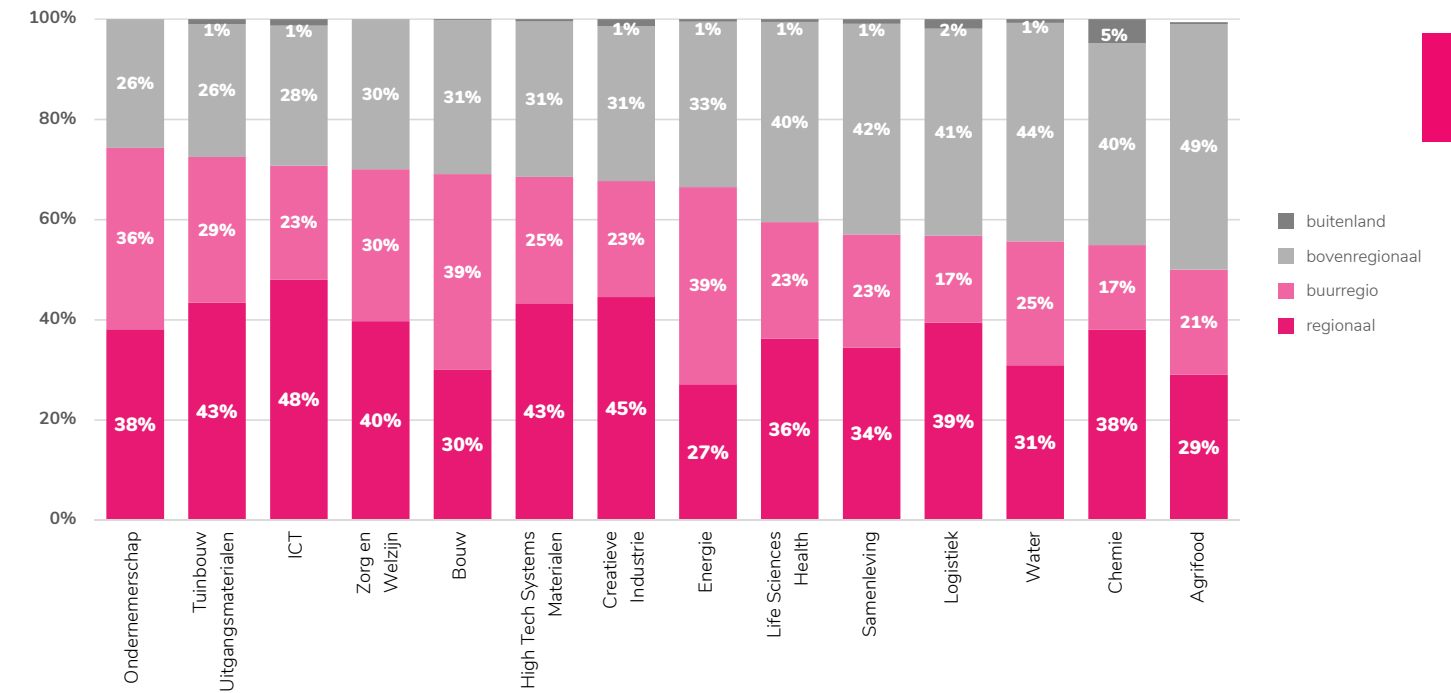
In een diepteanalyse zien we dat er grote regionale verschillen zijn in de mate waarin samenwerkingsverbanden actief zijn buiten de regio. De regio's Gooi en Vechtstreek, Zeeuws-Vlaanderen, Midden-Limburg, Zaan-streek en Agglomeratie Haarlem tellen onder hun partners **80 - 95%** deelnemers uit de eigen of direct naburige regio. Dit staat in sterk contrast met de PPS'en gevestigd in de regio's Noord-Friesland, Zuidwest-Friesland, Oost-Zuid-Holland, Noord-Overijssel en West-Noord-Brabant. Zij betrekken **53 - 60%** van de deelnemers uit regio's buiten het eigen of naburige gebied. In deze regio's zien we ook tot 7% deelname van internationale partners. Halverwege zien we regio's zoals Het Gooi en Vechtstreek en Noord-Limburg waar deelnemers zowel ter plaatse, in de buur-regio als boven regionaal samenwerken in een verhouding **2/3** regionaal en **1/3** bovenregionaal.

De volledige regio-lijst is via de QR code op de laatste pagina te bekijken.

(INTER)REGIONALE SAMENWERKING PER SECTOR

Hoewel de PPS'en nagenoeg door heel Nederland gevestigd zijn, zien we een verschil per sector in de binding van PPS'en met bedrijven. Bij alle sectoren is een bereik tot ver buiten de eigen - en naburige regio's van de PPS zichtbaar.

In de sectoren Tuinbouw en Uitgangsmaterialen, ICT en Bouw werken relatief veel bedrijven in en om de regio waar de PPS is gevestigd. Bij de sectoren Logistiek, Samenleving, Water, Chemie en Agrifood zien we een groter percentage bedrijven van buiten de eigen of naburige regio's, variërend van **43 tot 49%**.

'BEROEPSORIËNTATIE IS EEN WOORD DAT GAAT VERDWIJNEN'

TALITHA MUUSSE – GENERATIE-EXPERT, KEYNOTESPREKER, DAGVOORZITTER EN PRESENTATOR

'Beroepsoriëntatie is een woord dat gaat verdwijnen. Het wordt een illusie dat je je kan oriënteren op een vast beroep dat je de rest van je leven uitoefent. De leidende vragen bij de keuze voor en binnen het onderwijs worden: wie wil je zijn, wat voor persoon ben je, waar ben je goed in, wat is jouw unieke verhaal? Wat word je toegevoegde waarde in dit leven en in deze maatschappij gegeven de grote vraagstukken van deze tijd? Ik denk dat je een goede onderwijsinstelling bent als je leerlingen helpt daar een antwoord op te vinden. Dat vraagt om samenwerking met een heleboel partijen en loslaten dat je mensen aflevert voor een kant en klaar beroep.'

Lees wat Talitha te vertellen heeft over haar generatie en waarom we eigenlijk zoveel mogelijk van jongeren af moeten blijven:
www.wijzijnkatapult.nl/talithamuusse

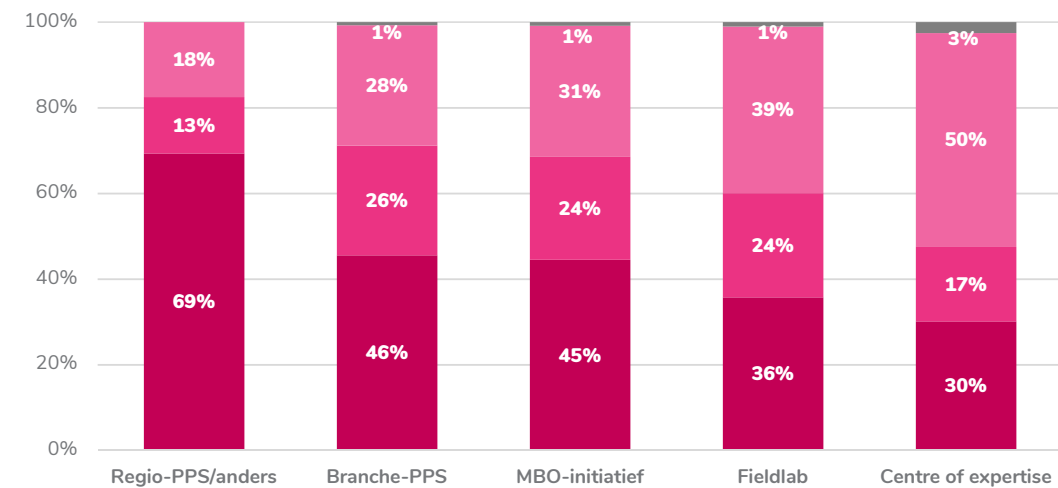
Verschuiving

'Wat je nu ziet, is dat naast het onderwijs samen met bedrijven, ook werkgevers en regio's onderwijscentra gaan inrichten. Dat komt omdat de kloof tussen de opleiding en wat je aan vaardigheden van werknemers verwacht nog te groot is. Voorbereidend onderwijs blijft een belangrijke basis voor je vormende jaren. Maar ik verwacht dat deze publiek-private initiatieven in de toekomst een sterke, aanvullende rol van betekenis krijgen voor de voorbereiding op de arbeidsmarkt. Er ontstaat veel meer samenwerking met het bedrijfsleven en met maatschappelijke organisaties, en leeromgevingen waar je zelf aan kunt deelnemen.'

Mentorschap

'We moeten de rol van mentorschap, het helpen van jonge mensen in het ontwikkelen van hun skills en het beantwoorden van hun levensvragen, een groter onderdeel laten worden van het onderwijs. Dan heb je in één keer een grote doelgroep van professionals. Er zijn zoveel mensen die dat willen doen. Je kunt veel meer gebruik maken van de lerende omgevingen die er al zijn in de samenleving.'

(INTER)REGIONALE SAMENWERKINGSBEREIDHEID PER SAMENWERKINGSVERBAND

Als we de type samenwerkingsverbanden vergelijken, dan zien we dat regio-PPS'en relatief sterk gericht zijn op de regio, gevolgd door branchesamenwerkingsverbanden en mbo-initiatieven. Centres of expertise zijn het meest nadrukkelijk bovenregionaal (en vaak landelijk) georiënteerd, gevolgd door fieldlabs.

CENTRES OF VOCATIONAL EXCELLENCE

Ook in Europa staat publiek private samenwerking rond Vocational Excellence hoog op de agenda. In 2019 zijn de eerste vijf pilots gestart voor zogeheten Platforms of Centers of Vocational Excellence, met Nederlandse inbreng bij drie van deze pilots (CIV Water, Advanced manufacturing en de Open Design School). Doelstelling van de Europese Commissie is om in 2027 40 van deze Europese platforms te hebben waarin bedrijven, overheden en onderwijsinstellingen samenwerken rond een maatschappelijk vraagstuk, of in een sectorale aanpak. Vanuit het nieuwe Erasmus+ programma zal naar verwachting vanaf 2021 financiële ondersteuning zijn voor het opzetten van deze platforms.

VASTHOUDEN EN OPSCHALEN

We hebben nu bijna tien jaar geoefend, en die tijd hebben we ook nodig gehad. Het onderwijssysteem is zo'n veertig jaar lang op een bepaalde manier georganiseerd en dat doorbreek je niet zomaar. Tussen droom en daad staan regels en praktische bezwaren. Maar als een model eenmaal werkt, wordt het tijd om op te schalen. Op dit moment zijn veel samenwerkingsverbanden opstartend, oefenend en experimenterend. Vaak in kleine klasjes, met een paar uitschieters van tweeduizend leerlingen. We bereiken nu zo'n tien procent. Dan mis je nog negentig procent. Dat zijn heel veel leerlingen en studenten die we nog kunnen bereiken.

Ook beseffen we dat het een economisch makkelijke periode is. Het bedrijfsleven kampt met personeelstekorten en van daaruit ontstaat de urgentie van een goede aansluiting op het onderwijs. Dat geeft een uitdaging voor de komende jaren. Hoe blijven we versnippering voorkomen? Want vanuit urgentie ontstaat ook haast als dingen niet snel genoeg gaan. Dan is het verleidelijk om op eigen houtje verder te gaan. En wat als het in de toekomst economisch wat minder gaat? Hoe blijven we elkaar dan vasthouden?

Ons werk is pas af als dat vasthouden vanzelfsprekend is. Als het onderwijs en het bedrijfsleven gelijkwaardige partners zijn die samenwerken vanuit eenzelfde verantwoordelijkheidsgevoel. Van belang is dat we niet alleen samen naar oplossingen zoeken, maar ook daadwerkelijk samen wérken, zoals Marjolein ten Hoonte dat mooi verwoordde tijdens haar interview. Doen dus! Het is goed om te horen dat diverse experts die ieder op hun eigen manier betrokken zijn bij Katapult, ervan overtuigd zijn dat de paradigmashift al in gang is gezet. Een optimistische boodschap voor de aanjagers van de kennis voor morgen.

Aarzel niet om contact met ons op te nemen als je ook deel wilt zijn van de oplossing en een publiek-private samenwerking je aanspreekt. We helpen je graag aan te sluiten.

Samen staan we sterker.

Pieter Moerman

QR CODE: WAT KAN JE HIERACHTER VINDEN?

Deze publicatie is nadrukkelijk een momentopname. Letterlijk elke maand worden er nieuwe samenwerkingsverbanden gestart, schalen bestaande samenwerkingsverbanden op, en fuseren samenwerkingsverbanden met elkaar. Dat betekent dat het “PPS-landschap” continu verandert, zoals we al zien vergeleken met de rapportage in 2017.

Katapult heeft tot doel de samenwerkingsverbanden zo goed mogelijk in kaart te brengen, zodat deze elkaar kunnen vinden. En zoveel mogelijk inzichtelijk te maken welke publiek-private samenwerking wáár goed in is, zodat anderen daar weer van kunnen leren. Daarbij richten we onze pijlen steeds nadrukkelijker op het realiseren van impact. Enthousiasme is belangrijk, maar bij opschalende samenwerkingsverbanden gaat het steeds vaker om de vraag: wat levert het nou precies op? Door regelmatig een impactmeting uit te voeren en ervoor te zorgen dat het PPS-landschap zo up to date mogelijk is, kunnen we een bijdrage leveren in het beantwoorden van deze vraag.

Via deze QR code vind je een uitgebreide analysetool, waarin de cijfers in deze publicatie continu geüpdated worden. Of neem contact op via hallo@wijzijkatapult.nl.

MET DANK AAN

Dit trendrapport 'Impact en meerwaarde' kwam tot stand dankzij medewerking en inzet van:

De experts:

Marjolein ten Hoonte
Ruben Horbach
Kees Klomp
Hans de Jong
Talitha Muusse

Onderzoek en data-analyse:

dr. Henk de Poot, Nobis Policy Lab
Sander van der Ham, Platform Talent voor Technologie

Teksten:

Plan2design, Kim van der Brugge

Vormgeving:

Grafitek, Emiel van der Logt

Foto's:

Maarten Noordijk Fotografie

Redactie:

Pieter Moerman, Platform Talent voor Technologie
Heleen Verviers, Platform Talent voor Technologie
Angélique Klifford, Platform Talent voor Technologie

Drukwerk:

Drukproef, Krimpen a/d IJssel

www.wijzijncatapult.nl

volg ons via

@wijzijncatapult